

การวิเคราะห์ภารกิจด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางบก ในส่วนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภายใต้ นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางบก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนแม่บทพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้

นโยบายรัฐบาล <p>(พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)</p>	ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี <p>(พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)</p>	แผนการปฏิรูปประเทศ <p>ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>เรื่อง ทรัพยากรทางบก</p>	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ <p>(พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)</p>	แผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ <p>การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน</p>
<p>นโยบายข้อที่ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๙.๑) ในระยะเฉพาะหน้า เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน เร่งรัดกระบวนการพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย และสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าต้นน้ำ และพื้นที่อนุรักษ์ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ กำหนดพื้นที่แนวกันชนและที่ราบเชิงเขาให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การปลูกป่าเพื่อป้องกันภัยพิบัติและป้องกันการบุกรุกป่าขยายป่าชุมชน และส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่เอกชนเพื่อลดแรงกดดันในการตัดไม้จากป่าธรรมชาติ รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์</p> <p>๙.๓) ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริ ที่ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในอาเซียน ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๘๐”</p> <p>ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรม บนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วยเศรษฐกิจฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้ โดยมีเป้าหมายสู่สังคมที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำลง ผ่านแนวทางและมาตรการต่างๆ เช่น การบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียวและป่าไม้ รักษาฐานทรัพยากรสัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร และเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ</p> <p>๑.๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>๑.๒) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยลดอัตราการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ตลอดจนควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ</p> <p>๑.๔) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>ประเด็นที่ ๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ มุ่งเน้นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างขีดความสามารถของประชาชน ในการรับมือและปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ</p> <p>๓.๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก</p> <p>๓.๒) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>๓.๔) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ</p> <p>ประเด็นที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีข้อกำหนด รูปแบบ และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ตามศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการพัฒนา “เมื่อนำอยู่ ชนบทมีั่งคั่ง เกษตรยั่งยืน อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ” โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ การพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศ พัฒนาพื้นที่ต้นแบบตามแผนผังภูมินิเวศในทุกจังหวัดอย่างยั่งยืน ลดการปลดปล่อยมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะ สงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานธรณีวิทยา แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน</p> <p>๔.๒) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน</p> <p>๔.๔) สงวนรักษา อนุรักษ์ พื้นที่ ฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติและ ฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน</p>	<p>๑) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>๑.๑) ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ที่เหมาะสมกับความสมดุลของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์</p> <p>๑.๒) สามารถหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้ของชาติอย่างยั่งยืน</p> <p>๑.๓) มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยคำนึงถึงดุลยภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>๑.๔) ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่ามีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ</p> <p>ตัวชี้วัด ๑) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศเพิ่มขึ้น</p> <p>๒) อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้และการทำลายทรัพยากรป่าไม้และ สัตว์ป่าไม่มากกว่าปีก่อนหน้าและมีแนวโน้มลดลง</p> <p>๓) พื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้</p> <p>๔) พื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง</p> <p>๕) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคป่าไม้ของประเทศเพิ่มขึ้น</p> <p>๒) ทรัพยากรดิน</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>๒.๑) ประเทศไทยมีแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ</p> <p>๒.๒) ที่ดินทางการเกษตรมีความสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒.๓) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน</p> <p>ตัวชี้วัด ๑) มีแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและมีการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน</p> <p>๒) ขนาดของที่ดินเกษตรอินทรีย์ของประเทศเพิ่มขึ้น</p> <p>๓) ขนาดของที่ดินที่มีผลกระทบจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมลดลง</p> <p>๓) ทรัพยากรแร่</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>๓.๑) ประเทศมีความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่เพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>๓.๒) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่มีความเหมาะสม เป็นธรรม และคำนึงถึงดุลยภาพทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน</p> <p>๓.๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่อย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัด ๑) ประเทศมีข้อมูลแสดงพื้นที่ศักยภาพแร่และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองที่เหมาะสมยั่งยืน</p> <p>๒) สัดส่วนสถานประกอบการที่ได้มาตรฐานการประกอบการหรือมาตรฐานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพของประชาชน เพิ่มขึ้น</p> <p>๓) จำนวนกลไกของการติดตาม ตรวจสอบ กำกับดูแล และการเฝ้าระวังที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น</p> <p>๔) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่อย่างเหมาะสม รวมทั้งการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>๑.๑ รักษา พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม</p> <p>๑.๔ พัฒนาขีดความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการรับมือกับภัยพิบัติ</p> <p>เป้าหมายที่ ๑ รักษา และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ ป่าเศรษฐกิจ และป่าชายเลน ลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ และจัดที่ดินทำกินให้ผู้อยากไร้โดยให้สิทธิร่วม</p> <p>(ตัวชี้วัด ๑.๑ – ๑.๓)</p> <p>เป้าหมายที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีกลไกจัดการเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในด้านต่างๆ หรือในพื้นที่หรือสาขาที่มีความเสี่ยงจะได้รับผลกระทบสูง</p> <p>(ตัวชี้วัด ๔.๓)</p> <p>เป้าหมายที่ ๕ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติ ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจาก สาธารณภัยลดลง</p> <p>(ตัวชี้วัด ๕.๑, ๕.๒)</p>	<p>วัตถุประสงค์</p> <p>๑. เพื่อหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าและทางคืนผืนป่าจากผู้บุกรุก ครอบครองให้ได้ตามเป้าหมายกำหนดไว้ภายใน ๑ ปี</p> <p>๒. เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และยั่งยืนภายใน ๒ ปี</p> <p>๓. เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ป่าเป้าหมายทั่วทั้งประเทศให้มีสภาพที่สมบูรณ์ภายใน ๒ - ๑๐ ปี</p> <p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ผนึกกำลังป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>๒. จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า</p> <p>๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า</p> <p>๔. ยึดคืนพื้นที่ป่า ยับยั้งการบุกรุกป่า และแก้ปัญหาป่าบุกรุกคน โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักฐานหลัก ร่วมกับหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปลูกจิตสำนึกรักผืนป่าของแผ่นดิน</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. กำหนดให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าเป็นวาระแห่งชาติ</p> <p>๒. จัดตั้งองค์กรแนวร่วมภาคประชาชนเพื่อปลูกจิตสำนึก</p> <p>๓. ปลูกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน</p> <p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปฏิรูประบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. ปรับปรุงระบบการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้</p> <p>๒. พิจารณาจัดตั้งหน่วยงานด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ</p> <p>๓. จัดทำแนวเขตทรัพยากรป่าไม้ทุกประเภทให้เป็นแนวเดียวที่ชัดเจน</p> <p>๔. จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning)</p> <p>๕. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้</p> <p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ฟื้นฟูและดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. จัดระบบการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยกรมมีส่วนร่วมับประชาชน</p> <p>๒. จัดระบบการปลูกไม้เศรษฐกิจของประเทศเพื่อทดแทนความต้องการ และลดการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า</p> <p>๓. ให้อนุอยู่กับป่าพึ่งพากันอย่างมีความสุข</p> <p>๔. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการฟื้นฟูและดูแลป่าอย่างยั่งยืน</p> <p>๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้</p>